

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku H. C. i J. C.
przy uczestnictwie P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 września 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w O.
z dnia 19 lipca 2019 r., sygn. akt IX Ca (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

**2) zasądza od wnioskodawców na rzecz uczestnika
postępowania koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 240
(dwieście czterdzieści) zł.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy H. C. i J. C. domagali się ustanowienia, za jednorazowym wynagrodzeniem, na rzecz uczestniczki postępowania P. sp. z o.o. z siedzibą w T. bliżej określonej służebności przesyłu na opisanych we wniosku nieruchomościach objętych wskazanymi księgami wieczystymi. Postanowieniem z dnia 12 lipca 2018 r. Sąd Rejonowy w O. ustanowił na rzecz uczestniczki postępowania opisaną w sentencji służebność przesyłu za wynagrodzeniem w kwocie 127.971 zł. Po rozpoznaniu apelacji obu stron, Sąd Okręgowy w O. zmienił to postanowienie w ten

sposób, że oddalił wniosek oraz apelację uczestniczki w pozostałej części. Oddalił także apelację wnioskodawców. W związku z wniesioną przez nich skargą kasacyjną przypomnienia wymaga, że skarga ta jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Wnioskodawcy oparli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynach objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Według skarżących, potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości oraz istotne zagadnienie prawne odnoszą się do art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm., dalej: „u.z.t.w.n.”) w związku z kwestią, czy w sytuacji, w której brak jest zatwierdzonej lokalizacji szczegółowej w rozumieniu tego przepisu ze względu na utratę mocy decyzji stanowiącej tę lokalizację szczegółową, możliwe jest uznanie, że wydana na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy na rzecz przedsiębiorcy przesyłowej decyzja stanowiąca tytuł prawny do korzystania z cudzej nieruchomości również traci moc.

W nawiązaniu do tak sformułowanych przyczyn kasacyjnych należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd

Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi na przyczynie wskazanej w art. 389⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. obligowało wnioskodawców do wyszczególnienia wątpliwości interpretacyjnych odnoszących się do wskazanych przez nich przepisów, określenia, że mają poważny charakter, a ich rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy, a także przytoczenia rozbieżnych orzeczeń wywołanych niejednołitą oceną prawną podobnych stanów faktycznych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.).

Przedstawione we wniosku wątpliwości dotyczą nie tyle wykładni art. 35 u.z.t.w.n., ile szerszego zagadnienia, a mianowicie możliwości zakwestionowania przez sąd w postępowaniu cywilnym skutków ostatecznej decyzji administracyjnej. W uzasadnieniu wniosku skarżący skupili się na wynikających, w ich ocenie, z powołanego przepisu, przesłankach decyzji zezwalającej przedsiębiorcy przesyłowemu na korzystanie z cudzej nieruchomości, w szczególności przedstawili swój pogląd co do interpretacji sformułowania „zgodnie z zatwierdzoną lokalizacją szczegółową” zawartego w art. 35 tej ustawy. Podnieśli, że w razie następczej utraty mocy przez decyzję stanowiącą tę „lokalizację szczegółową”, sąd w postępowaniu cywilnym powinien być uprawniony do zakwestionowania skutków prawnych decyzji wydanej na podstawie art. 35 u.z.t.w.n. Przedstawiona argumentacja pomija jednak utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, zgodnie z którym decyzje administracyjne, wydane na podstawie przywołanego wyżej przepisu, tworzą po stronie przedsiębiorcy przesyłowego trwałe tytuły prawne do posadowienia na cudzym gruncie (pod jego powierzchnią lub nad nią) urządzeń przesyłowych, korzystania z tych urządzeń oraz dostępu do nich,

na zasadach ustalonych w tych przepisach (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 2014 r., III CZP 87/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 68 oraz uchwała Sądu najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 r., III CZP 107/13, OSNC 2015, nr 3, poz. 29). W postępowaniu cywilnym sąd nie jest uprawniony do kwestionowania prawidłowości i skutków decyzji administracyjnej, choćby zachodziły w tym przedmiocie wątpliwości, co nie dotyczy wyłącznie decyzji dotkniętych tzw. bezwzględną nieważnością (nieistniejących), to jest decyzji wydanych przez organ administracji oczywiście niewłaściwy, bez zachowania jakichkolwiek przepisów postępowania lub bez podstawy materialnoprawnej, przy czym "brak podstawy materialnoprawnej" nie oznacza merytorycznej wadliwości, lecz tylko brak materialnoprawnego uregulowania przedmiotu, co do którego organ administracyjny orzekł w decyzji (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2007 r., III CZP 46/07, OSNC 2008 Nr 3, poz. 30, respektowana w późniejszym orzecznictwie, por. w szczególności wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2019 r., II CSK 288/18, OSNC 2020, nr 6, poz. 50 i powołane tam orzecznictwo). Zagadnienie budzące wątpliwości skarżących zostało zatem już dostatecznie wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a nie wykazali on przesłanek pozwalających na przyjęcie, że na gruncie niniejszej sprawy zachodzi potrzeba odniesienia się przez Sąd Najwyższy do wskazanych zagadnień po raz kolejny lub zajęcia odmiennego stanowiska.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji, opierając orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego na art. 520 § 3 w zw. z art. 398²¹ i 391 § 1 k.p.c. oraz § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

jw